

Hangö stad

HANGÖ GENERALPLAN FÖR STAMSTADEN

**GENMÄLEN TILL UTLÅTANDEN I GENERALPLANENS
UTKASTSKEDE**

0104-10121

20.9.2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	MUSEIVERKET	1
2	VÄSTRA NYLANDS LANSKAPSMUSEUM.....	2
3	VÄGFÖRVALTNINGEN	3
4	BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN.....	5
5	SJÖFARTSVERKET	5
6	HANGÖ STAD, BILDNINGSVERKSAMHET OCH ELEVKÅRENS STYRELSER I HANGOUDDENS HÖGSTADIE- OCH GYMNASIESKOLA.....	6
7	HANGÖ STAD, KULTURNÄMNDEN	7
8	NYLANDS MILJÖCENTRAL.....	8
9	VÄSTRA NYLANDS RÄDDNINGSVERK	12
10	NYLANDS FÖRBUND	12
11	TRINGA RY	15
12	FORSTSTYRELSEN, MIKAEL NORDSTRÖM	16

1 MUSEIVERKET

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 1.1 På generalplaneområdet finns det enligt Museiverkets uppgifter 13 fornlämningar som är fredade enligt lagen om fornminnen (295/63). I tabellen under punkt 3.2 Fornlämningar, som finns i rapporten "Utredning över stadsbilden i den bebyggda miljön", räknas 14 fyndplatser upp. Två av de fornlämningar som nämns i tabellen, Gustav Adolfs fästning (1000002050) och Gustavvärns fästning (1000002051), bör uteslutas ur tabellen, eftersom de ligger utanför generalplaneområdet och därmed inte anvisas på plankartan.
Fyndplatsen Kapalbackan, en gravplats (78010007), nämns i tabellen och bör även anvisas på plankartan.
I tabellen och på plankartan saknas två fyndplatser, som finns upptagna i registret för fornlämningar: Näsbrottan i Hangöby, ett historiskt åker- och ängsområde (1000013995), och Hangö by Barnets Park, ett historiskt byområde (1000013772). Dessa bör läggas till i tabellen och på kartan.
- 1.2 Marina fornlämningar saknas helt i beskrivningsdelens tabell och på kartan och bör också läggas till. I närheten av området Gäddtarmen finns bland annat tre vrak som har klassificerats som fornlämningar (uppgifter om dessa kan beställas på adressen paikkatieto@nba.fi; marina fornlämningar visas inte på Museiverkets webbplats <http://kulttuuriymparisto.nba.fi>).
- 1.3 Museiverket anser att beteckningssättet av fornlämningar, objektbeteckningen och bokstäverna sm är tillräckliga för att skydda fyndplatserna.
- 1.4 I planbeskrivningen under punkten Fornlämningar bör följande text läggas till: "Fasta fornlämningar är fredade enligt lagen om fornminnen. Utan tillstånd får de med stöd av denna lag inte utgrävas, överhöljas, ändras eller på annat sätt rubbas. Eventuella markanvändningsplaner för området ska skickas för utlåtande till Museiverket eller landskapsmuseet." Under Objektbeteckning i planbeskrivningen bör det finnas ett omnämnande om att omfattningen av fornlämningen ska utredas av Museiverket eller landskapsmuseet.
- 1.5 Bland annat på Tulludden och på Parkberget finns det lämningar efter de militärfästningar som Sovjetunionen byggde på området under andra världskriget. Objekt från den här tiden skyddas inte av lagen om fornminnen, men Museiverket har uppmanat att man vid planläggningen förser dessa med skydds-beteckningar på grund av deras kulturhistoriska värde.

Genmäle

- 1.1 I tabellen under punkt 3.2 Fornlämningar i "Utredning över stadsbilden i den bebyggda miljön" ska två fästningar uteslutas, då de ligger utanför generalplaneområdet. Kapalbackan, en gravplats, ska läggas till på plankartan.
- 1.2 De maritima fornlämningar som befinner sig på generalplaneområdet ska läggas till i beskrivningsdelens tabell och på plankartan.
- 1.3 Åsikten har antecknats.

- 1.4 Planbeskrivningens punkt som handlar om fornlämningar kompletteras med texten enligt åsikten.
- 1.5 De militära fästningar som Sovjetunionen byggde på området under andra världskriget markeras på plankartan på följande sätt: de stora sammanhängande befästningsområdena markeras med en delområdesbeteckning med S-nummerindex. De enskilda och fristående befästningarna markeras separat med skydds-beteckningen S och ett nummerindex. Förklaringen i båda fallen är att " Naturmiljön och de militärhistoriska konstruktionerna på området ska bevaras. Eventuella åtgärder som planeras på området ska diskuteras med Museiverket." Planbeskrivningen ska kompletteras med en förteckning över befästningarna.

2 VÄSTRA NYLANDS LANSKAPSMUSEUM

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 2.1 Västra Nylands landskapsmuseum anser att planutkastet har brister, både när det gäller /s-beteckningar för områdesavgränsningar för den bebyggda kulturmiljön och sr-beteckningar för enskilda objekt, då dessa saknas helt i planutkastet.
- 2.2 Utredningen över stadsbilden i den bebyggda miljön, som ligger till grund för planarbetet, ger inte tillräckligt svar på fastställande av skyddsstatus för kulturhistoriskt värdefulla områden, för att inte tala om enskilda byggnader. Detta gäller framför allt i de delar av planområdet, för vilka planerna har förådrats. De områden som anses som viktiga för stadsbilden eller som kulturhistoriskt betydelsefulla i utredningen har inte alla i planutkastet försetts med en /s- eller annan områdesavgränsande beteckning som motsvarar deras värde.

Framför allt på de områden, där planerna har förådrats, finns det anledning att utreda skyddsbehovet närmare.

Småhusområdet norr om stadscentrum, där man planerar kompletteringsbyggande, förtjänar åtminstone en /s-områdesbeteckning redan i generalplanen, för att dess värden och särdrag ska uppmärksammas vid den senare detaljplaneringen. I samband med detaljplaneringen ska även närmare anvisningar för kompletteringsbyggande upprättas.

De delar i generalplaneområdet, där detaljplanerna är nyare, ska gjorda investeringar beaktas och vid behov kompletteras. Vid behov ska de även överföras till generalplanen med /s- och sr-beteckningar och tillräckliga planbestämmelsetexter.

- 2.3 På Hangö stamstadsområde finns flera både nationellt, landskapsmässigt och regionalt viktiga byggnader, byggnadsgrupper och större komplex i den bebyggda miljön, för vilka en skyddsstatus ska införas redan på generalplanenivån.

Beteckningarna enligt planutkastet är inte tillräckliga, då områdesavgränsningarna för den nationalstadsparken och den nationellt viktiga bebyggda kulturmiljön endast omfattar en bråkdel av de kulturhistoriskt betydelsefulla objekten.

I bilagorna till planen presenteras anvisningen av byggnadsskyddsobjekten som en av målsättningarna med den plan som ska utarbetas. Detta mål uppnås till stor del inte i det presenterade planutkastet.

Landskapsmuseet anser det vara viktigt att man inför tillräckliga skyddsbeteckningar för den bebyggda kulturmiljön i generalplanen och även fastställer de områden som ska inventeras innan detaljplanen ändras.

- 2.4 När det gäller småbåtshamnen och hamnområdena i generalplanen ska det gamla värdefulla byggnadsbeståndet anvisas mera exakt. Detta gäller framför allt området Västra hamnen. Landskapsmuseet anser inte att en avgränsningsbeteckning för endast den nationellt viktiga bebyggda kulturmiljön är tillräckligt styrande på området Västra hamnen.

Genmäle

- 2.1 /s-beteckningarna för den bebyggda kulturmiljön preciseras. Med anledning av generalplanens skala presenteras de enskilda sr-objekt som befinner sig på generalplaneområdet på kartan i planbeskrivningens bilaga.
- 2.2 I generalplanen anvisas de för kulturmiljön värdefulla helheterna med delområdesavgränsningar. /s-beteckningarna för den bebyggda kulturmiljön preciseras. I generalplanen fastställs och anvisas de områden, vars skyddsstatus utreds och avgörs i detaljplanen.

Planerna för småhusområdet norr om stadscentrum är till exempel gamla och mestadels från 1950-talet. Planerna för de områden, där planerna har föråldrats, uppdateras under de kommande åren. Detaljerat byggnadsskydd avgörs i detaljplanerna.

Med anledning av generalplanens skala presenteras de enskilda sr-objekt som befinner sig på generalplaneområdet på kartan i planbeskrivningens bilaga. Befintliga investeringar beaktas.

- 2.3 Med anledning av generalplanens skala presenteras de nationellt, landskapsmässigt och regionalt viktiga enskilda sr-objekt som befinner sig på generalplaneområdet på kartan i planbeskrivningens bilaga. Hangö stad fastställer de områden som ska inventeras innan detaljplanen ändras.
- 2.4 I samband med det pågående arbetet med detaljplanen och detaljplaneändringen för Västra hamnen görs nödvändiga utredningar och fastställs skyddsstatus för Västra hamnen.

3 VÄGFÖRVALTNINGEN

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 3.1 Beskrivningen i utkastet till delgeneralplanen är bristfällig och uppfyller inte innehållskraven i 40 § markanvändnings- och bygglagen och 17 § markanvändnings- och byggförordningen.
- 3.2 De förbindelser för gång- och cykeltrafik som behöver byggas och de befintliga förbindelserna kan inte skiljas åt på kartan i planutkastet.

Beteckningarna för de förbindelser för gång- och cykeltrafik som behövs borde markeras med rött.

- 3.3 Skyddszonen vid riksväg 25 kan inte ha en VL-beteckning. EV-området bör vid campingområdet utvidgas till planområdets gräns väster om riksväg 25 eller ändra VL-området i planområdets nordvästra del till ett V-område.
- 3.4 Kartan i planutkastet visar fyra väganslutningar till riksväg 25. De befintliga och de nya anslutningarna går inte att skilja åt. Planbeteckningarna bör göras så att det är lätt att skilja åt vilka anslutningar som är befintliga respektive planerade.
- 3.5 Nya anslutningar eller deras läge har inte alls tagits upp i beskrivningen. De nya trafikledslösningar som planerats för planområdet och deras motiveringar bör framgå av planbeskrivningen. Planerna för anslutningarnas genomförande samt alternativa lösningar bör presenteras under arbetet med generalplanen.
- 3.6 För trafiken i samband med den nya markanvändningen bör befintliga vägar och anslutningar så långt som möjligt utnyttjas. Om en ny anslutning är nödvändig ska den av säkerhetsskäl byggas som en tregrenad anslutning, som en planskild anslutning eller som en cirkulationsplats. Att bygga plankorsningar med fyra vägar bör undvikas. Den anslutning som har anvisats mittemot den befintliga anslutningen till riksväg 25 bör tas bort.
- 3.7 Att bygga anslutningar förutsätter alltid ett tillstånd av Nylands vägdistrikt. I anslutningstillståndet bestäms anslutningens slutgiltiga läge, frisiktskrav samt övriga faktorer som påverkar utnyttjandet och säkerheten.

Genmäle

- 3.1 Den egentliga planbeskrivningen hade ännu inte upprättats när utkastet var till påseende. Planbeskrivningen kommer att uppfylla innehållskraven i 40 § markanvändnings- och bygglagen och 17 § markanvändnings- och byggförordningen.
- 3.2 Beteckningarna för de förbindelser för gång- och cykeltrafik som behövs markeras med rött.
- 3.3 EV-området utvidgas vid campingområdet till planområdets gräns väster om riksväg 25.
- 3.4 Planbeteckningarna ändras så att de befintliga anslutningarna och de planerade anslutningarna kan skiljas åt.
- 3.5 Se 3.1.
- 3.6 Befintliga vägar och anslutningar utnyttjas så långt som möjligt. Fyrvägskorsningen från riksväg 25 mittemot TY-området tas bort ur planen och andra möjligheter att genomföra anslutningen utreds.
- 3.7 Åsikten har antecknats.

4 BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 4.1 På planen anvisas två nya järnväsgångtunnlar. Det skulle vara bra om bestämmelserna kompletteras med en beteckning för gångtunneln.

Planskilda lösningar bör genomföras enligt Banförvaltningscentralens instruktioner. Uppgiften om projektets genomförande bör vara klar två år före genomförandet för att den ska kunna beaktas i järnvägsnätbeskrivningen.

- 4.2 Det är omöjligt att i det här skedet ta ställning till den nya reserveringen för huvdgatan i kanten av banområdet. Järnvägen och bangården kommer att elektrifieras i något skede. Spårsystemen på Hangö bangård är gamla och ändringarna på bangården lär komma göras i samband med bansträckans elektrifiering. Än så länge har inget beslut om elektrifieringen fattats och det finns inte heller några tidplaner. Trafikverket, som börjar sin verksamhet år 2010, kommer att upprätta en långsiktig plan för hur projekten prioriteras. Enligt preliminär uppskattning har elektrifieringen av Hangö bana inte den högsta prioritet.
- 4.3 Banförvaltningscentralen anser det vara positivt att man i planen inte har anvisat några nya områden för bostadsbyggande i närheten av banan.

Genmäle

- 4.1 Planbestämmelserna kompletteras med en beteckning för gångtunneln. Planbeskrivningen kompletteras med ett omnämnande om att järnvägens nya planskilda lösningar genomförs i samband med banans elektrifiering.
- 4.2 Åsikten har antecknats.
- 4.3 Åsikten har antecknats.

5 SJÖFARTSVERKET

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 5.1 På planutkastets område finns det flera farleder för Sjöfartsverkets och Hangö stads handelssjöfart samt för annan sjöfart. Dessa farleder har inte anvisats på plankartan i utkastskedet. Sjöfartsverket anser att sjöfarten bör beaktas genom att markera farlederna för sjötrafiken på plankartan.

Genmäle

- 5.1 Farlederna för sjötrafiken markeras på kartan i generalplanen.

6 **HANGÖ STAD, BILDNINGSVERKSAMHET OCH ELEVKÅRENS STYRELSER I HANGÖUDDENS HÖGSTADIE- OCH GYMNASIESKOLA**

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 6.1 Ur skolans perspektiv har trafiksäkerheten den högsta prioriteten vid arbetet med utkastet till generalplanen.
- 6.2 På områden för närrekreation norr om staden, i Märsan och på områden söder om Märsan samt öster om Hangethe Sportcenter planeras nya bostadsområden, industriområden samt utveckling av områden för småbåtshamnar. Detta försämrar skolornas möjligheter till olika aktiviteter och naturnära lektioner.
- 6.3 En del av det befintliga belysta spåret går genom det planerade LV- och P-området i Hangöby hamn. I och med detta försvinner sex frisbee-golfbanor. Det belysta spåret måste planeras på nytt.
- 6.4 Stigar/skidspår som ingår i grönstråken får ge plats åt nya bostadsområden.
- 6.5 Ett område borde reserveras för motorsporten.
- 6.6 Ridverksamheten på området Storkärret hamnar mellan de olika aktiviteterna. Tillgång till ridstigar utanför stallområdet samt badplats för hästar saknas.
- 6.7 Friluftsområdena borde granskas som en helhet.
- 6.8 Korsningen mellan Esplanaden och Halmstadsgatan är hårt trafikerad. Elevkårernas styrelser anser att en rondell skulle kunna sänka körhastigheterna och göra korsningen säkrare.
- 6.9 En gångtunnel mellan Kadermogatan och Parkgatan skulle vara motiverad av säkerhetsskäl.
- 6.10 Badstrandsområdet (VV) i Märsan skulle kunna utvidgas västerut så att det även omfattar omgivningen kring hopptornet. På detta sätt skulle man göra det möjligt att bygga lättare konstruktioner, till exempel omklädningsrum, i omgivningen.

Genmäle

- 6.1 Åsikten har antecknats.
- 6.2 Se sammanfattningen.
- 6.3 Avgränsningarna för LV- och P-områdena kontrolleras. Banor för frisbee-golf och skidspår avgörs inte i generalplanen.
- 6.4 Hangö stad har startat en utredning om ekologiska korridorer samt om rekreationsområden och friluftsleder. Utredningarna blir klara under hösten 2010.
- 6.5 Ett område för motorsporten anvisas i generalplanen.
- 6.6 Ärendet avgörs inte vid planering på generalplanenivån.

- 6.7 Granskning av fritidsområden i hela Hangö stad avgörs inte i generalplanen för stamstaden. Hangö stad har dock startat en utredning om rekreatiomsområden och friluftsleder, som blir klar i början av hösten 2010.
- 6.8 Åsikten har antecknats. Ärendet avgörs dock inte vid planering på generalplanenivån.
- 6.9 En gångtunnel mellan Kadermogatan och Parkgatan har anvisats på plankartan.
- 6.10 Utvidgningen av VV-beteckningen för badstrandsområdet i Märsan utreds.

7 HANGÖ STAD, KULTURNÄMNDEN

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 7.1 Utkastet till generalplanen är tämligen knapphändigt, då det saknar skydds-beteckningar för vissa objekt. En mera omfattande inventering av den bebyggda miljön borde göras, där även de objekt som är skyddade eller bör skyddas kartläggs.
- 7.2 På småhusområdet norr om stadscentrum har man planerat förtätande kompletteringsbyggande. På området finns byggnader från olika decennier från och med slutet av 1800-talet. Sedan 1870-talet har ett så kallat lottområde uppstått på området norr om Raseborgsgatan. Området kännetecknas av naturlig öppenhet och grönska, vilket borde beaktas i samband med kompletteringsbyggandet.
- 7.3 Granstedtsparken borde betecknas som ett kulturområde i planen. Kulturnämnden har som målsättning att i stockmagasinet vid Granstedtsparken sätta upp en basutställning om Hangö historia. Omkring parken finns också Hangö museum, Kulturmagasinet, Brandkårshuset och Warrantmagasinet.
- 7.4 Kulturnämnden föreslår som eventuella skyddsobjekt:
- Det gamla Hangöby. De äldsta boningshusen i stamstaden finns vid Fiskaregatan. Vid utgrävningar i korsningen mellan Fiskaregatan och Skogsnäsvägen har man även hittat en boplats från 1200- eller 1300-talet. Byggnaderna anknyter till Hangöuddens äldsta bosättning.
 - Försvarsverk från den sovjetiska arrendeperioden. Under 1940–1941 var Hangö arrenderat som marinbas till Sovjetunionen. Från denna period har befästningar bevarats bland annat i Folkparken, på Kråkudden och på Parkberget.
 - Hagaparkens skola. Planerad av arkitekturprofessor Osmo Lappo, färdigställdes 1981.
 - Byggnader som arkitekt Viljo Revell har planerat i Hangö: Printals fabrik och representationsvillan (1955) i dess närhet och det så kallade Bro City-huset (1966).
 - gamla brandstationen, som blev färdig 1876, är en väsentlig del av stadsbilden.

Genmäle

- 7.1 I generalplanen anvisas de för kulturmiljön värdefulla helheterna med delområdesavgränsningar. /s-beteckningarna för den bebyggda kulturmiljön preciseras. I generalplanen fastställs och markeras de områden, vars skyddsstatus utreds och avgörs i detaljplanen.

Med anledning av generalplanens skala presenteras de enskilda sr-objekt som befinner sig på generalplaneområdet på kartan i planbeskrivningens bilaga. Befintliga investeringar beaktas.

- 7.2 De mest centrala värdena på småhusområdet norr om stadscentrum anknyter bland annat till historien med områdets uppbyggnad och det stadsbildmässiga utseende som sammanflätningen av byggnaderna från olika tidsperioder skapar.

Förtätningen av stadsstrukturen är motiverad för stadens tillväxt och utveckling för att man ska kunna bevara så många av de befintliga rekreationsområdena som möjligt. Planerna för småhusområdet är gamla och i huvudsak från 1950-talet. Planerna för de områden där planerna har föråldrats uppdateras under de kommande åren. Avsikten är att bevara områdets karaktär. Detta kommer att beaktas när detaljplanerna förnyas.

- 7.3 Granstedtparken befinner sig i generalplanen på ett område med C/s-beteckning. /s-beteckningen avser ett område, där miljön ska bevaras. I bestämmelsen föreskrivs: "Områdets kulturhistoriskt värdefulla byggnader, konstruktioner och den gröna miljön ska bevaras. Områdets landskapliga och kulturhistoriska värde bör iakttas i byggande."
- 7.4 Åsikten har antecknats. Nya skyddsobjekt avgörs i detaljplanen.

8 NYLANDS MILJÖCENTRAL

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

- 8.1 Den fastställda landskapsplanen för Nyland har beaktats vid upprättande av planutkastet med beaktande av landskapsplanens översiktighet.
- 8.2 Vid arbetet med generalplanen har mycket information samlats in från invånare och föreningar, och responsen har publicerats separat i plandokumentet. Metoden har resulterat i stora mängder av material för bearbetning av utkastet till generalplanen. Deltagandet har sedan planprocessen inleddes spelat en viktig roll.
- 8.3 I kulturmiljöutredningen har generalplanens målsättningar presenterats utan att fördjupa sig i detaljer. Miljöcentralen har genom sitt understöd främjat utredningsarbetet med motiveringen att utredningen också skulle tjäna som ett så kallat kulturmiljöprogram. Som ett kulturmiljöprogram skulle den dock vara för begränsad, då den endast innehåller nationellt värdefulla objekt. Utredningen borde kompletteras med en mera detaljerad inventering. En mera detaljerad förteckning skulle då även tillgodose generalplanen och borde utgöra en del av generalplanebeskrivningen.
- 8.4 Avgränsning av de nationellt värdefulla helheterna presenteras på ett diffust sätt på generalplanens karta. Separata avgränsningskartor för dem borde presenteras i beskrivningen eller i utredningen.

- 8.5 Statsrådet håller på att under innevarande år fatta nytt beslut om ovanstående objekt, vilket kommer att påverka innehållet i generalplanen.
- 8.6 Cebal Printals fabrikskomplex, som Viljo Revell planerat, och det närliggande AP-området borde i planen förseas åtminstone med en /s-beteckning.
- 8.7 Andra mindre värdefulla områden, som området Kapellhamnen, borde i planen förseas med en separat /s-beteckning.
- 8.8 Hangö Kex industribyggnader borde ingå i en sk-avgränsning.
- 8.9 I en invånarenkät upplevdes bland annat torget och bron över järnvägen som stadens fulaste platser. Därför borde man satsa på deras utveckling, som Miljöcentralen många gånger tidigare föreslagit. Dessa och även övriga objekt som ska utvecklas kunde vid sidan av en beskrivning dessutom markeras på själva plankartan och nödvändiga ändringar i dem framhävas.
- 8.10 Någon separat naturutredning över hela generalplaneområdet har inte gjorts. En sådan borde göras.
- 8.11 Enligt 49 § naturvårdslagen bör förekomsten av arter (till exempel åkergroda och fladdermöss) utredas.
- 8.12 Förekomstplatserna för utrotningshotade arter och arter som kräver särskilt skydd måste utredas.
- 8.13 Följande kända förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd bör markeras och närmare utredningar om arterna göras: sodaört i Gunnarstrand samt arterna radsprötat timjanfjädermott, vitstrimmigt sandgräsmott och blåvingad gräshoppa utanför Bellevue som kräver särskilt skydd.
- 8.14 Enligt 29 § naturskyddslagen skyddade livsmiljötyper bör förseas med en S-1-beteckning (till exempel Kolaviken och Långbodaudden). Beteckningarna VL, SL eller SL-1 är inte lämpliga beteckningar för livsmiljötyper.
- 8.15 Inventerade, men ännu inte avgränsade livsmiljötyper bör anvisas med beteckningen S-1 (till exempel sandstränderna på Tulludden och på Trollberget).
- 8.16 Inventeringsblanketter för livsmiljötyper och för arter som kräver särskilt skydd har skickats till Hangö stad.
- 8.17 Utrotningshotade livsmiljötyper (SYKE:s rapport) har inte kartlagts.
- 8.18 Utredning över de ekologiska banden saknas.
- 8.19 I generalplanen anvisas de friluftsleder som har anlagts för att göra det möjligt att gå runt staden längs stränderna. Lederna borde förtydligas med en separat kartbilaga till planbeskrivningen.
- 8.20 På Tulludden har en friluftsled anvisats. Tanken på att komma till Finlands sydligaste landspunkt är lockande, men förutsätter närmare utredningar för att kunna anvisas med en beteckning för friluftsled på plankartan.
- 8.21 Det är mera meningsfullt att på planområdets nordöstra delar norr om riksväg 25 anvisa ett skyddsgrönområde (EV) i den omedelbara närheten av vägen.

- 8.22 På planområdet finns fem objekt, för vilka man tillämpar konsulteringszon enligt Seveso II-direktivet (Fermion Oy, Genecor International Europe, Hangon Suursuon jätevedenpuhdistamo, Levator Oy och Rohm and Haas Finland Oy:s kemikalieförråd). Dessutom sträcker sig Forcit Oy Ab:s konsulteringszon till generalplanområdets nordöstra delar. Konsulteringszonerna måste anvisas med vederbörliga bestämmelser på plankartan. Konsulteringszonens avstånd mäts från fabriksområdets eller tomtens gräns.
- 8.23 På plankartan presenteras alternativa markanvändningslösningar vid tre olika punkter. I omgivningen av de tre hamnområdena har utredningsområden (SE) anvisats. Det huvudsakliga användningsändamålet för dessa områden bör, om möjligt, avgöras i generalplaneförslaget.
- 8.24 Utvidgningen av stadskärnan till den norra sidan av järnvägen (alternativ 2) gör det möjligt att bygga miljön kring järnvägsbron mera centrumbetonad.
- 8.25 Nya och väsentligt förändrade områden anvisas i huvudsak på naturliga platser.
- 8.26 I närheten av Hangöby hamn anvisas ett nytt bostadsområde dominerat av fristående småhus (AP) som delvis klipper av nätet med rekreationsområden. Det finns visserligen en friluftsled som går genom området.
- 8.27 En konsekvensbedömning bör göras.
- 8.28 På planområdet måste en Natura-bedömning göras, då det finns två Natura 2000-områden på planområdet (Tulluddens fågelskyddsområde och Ekenäs och Hangö skärgård samt Pojo havsskyddsområde).
- 8.29 Planen bör kompletteras med vederbörlig planbeskrivning.

Genmäle

- 8.1 Åsikten har antecknats.
- 8.2 Åsikten har antecknats.
- 8.3 I generalplanen anvisas de för kulturmiljön värdefulla helheterna med delområdesavgränsningar. /s-beteckningarna för den bebyggda kulturmiljön preciseras. I generalplanen fastställs och markeras de områden, vars skyddsstatus utreds och avgörs i detaljplanen.
- Med anledning av generalplanens skala presenteras de enskilda sr-objekt som befinner sig på generalplaneområdet på kartan i planbeskrivningens bilaga. Befintliga investeringar beaktas.
- 8.4 /s-beteckningarna för den nationellt värdefulla bebyggda kulturmiljön preciseras och förtydligas. Separata temakartor utarbetas som bilaga till planbeskrivningen.
- 8.5 RKY2009 beaktas i generalplanen.
- 8.6 Cebal Printals fabrikskomplex och det närliggande AP-området förses med en /s-beteckning.

- 8.7 Området Kapellhamnen avgränsas med en /s-beteckning.
- 8.8 Hangö Kex industribyggnader är enligt RKY2009 ett av de nationellt värdefulla objekten inom den bebyggda kulturmiljön i Hangö. Byggnaderna inkluderas i en sk-avgränsning. Kex-området ingår också i en avgränsning för nationalstadsparken.
- 8.9 Ärendet är känt. Staden utvecklas som en helhet. Generalplanen upprättas för att det ska vara möjligt att utveckla staden. Detaljplaneringen avgörs i detaljplanerna.
- 8.10 Det finns flera naturutredningar över generalplaneområdet. Befintliga naturutredningar har kompletterats, enligt en överenskommelse med Närings-, trafik- och miljöcentralen.
- 8.11 Utredningar om åkergroda och fladdermus är under arbete och blir klara under hösten 2010.
- 8.12 Se 8.10, 8.11.
- 8.13 Temakartor över förekomstplatserna för utrotningshotade arter och arter som kräver skydd bifogas generalplanebeskrivningen.
- 8.14 Enligt 29 § naturskyddslagen skyddade livsmiljötyper förses med en S-1-beteckning (till exempel Kolaviken och Långbodaudden).
- 8.15 Inventerade, men ännu inte avgränsade livsmiljötyper anvisas med beteckningen S-1 (till exempel sandstränderna på Tulludden och på Trollberget).
- 8.16 Antecknas för kännedom.
- 8.17 Antecknas för kännedom.
- 8.18 En utredning om de ekologiska banden blir klar senast i början av oktober 2010.
- 8.19 Hangö stad håller på med en utredning om stadens rekreationsområden och friluftsleder. Utredningen blir klar hösten 2010 och bifogas planbeskrivningen.
- 8.20 Friluftsleden till Tulluddens sydspets presenteras enbart som ett förbindelsebehov. Att anlägga en friluftsled till Tulluddens spets förutsätter fortsatta närmare utredningar och planer. Frågan överförs som en del till skötsel- och användningsplanen för Tulluddens Natura-område.
- 8.21 EV-området utvidgas vid campingområdet till planområdets gräns väster om riksväg 25.
- 8.22 På generalplaneområdet finns Fermion Oy och Forcit Oy som ingår i produktionsanläggningar med risk för allvarliga olyckshändelser. De övervakas av TUKES och omfattas av Seveso II-direktivet. Konsulteringszonerna anvisas med vederbörliga bestämmelser på plankartan.
- 8.23 Målsättningen är att det huvudsakliga användningsområdet för de områden, där man har presenterat alternativa markanvändningslösningar i planens utkastskede, ska vara klara i generalplanens förslagsskede. En ändring i Västra hamnens detaljplan är under arbete och nödvändiga utredningar görs i

anslutning till denna ändring. SE-beteckningen i samband med hamnar anvisar en möjlig tillväxtriktning.

8.24 Ärendet avgörs i generalplanen.

8.25 Åsikten har antecknats.

8.26 AP-beteckningen kontrolleras. Hangö stad har startat en utredning om rekreatiomsområden och friluftsleder, som blir klar i början av hösten 2010.

8.27 En konsekvensbedömning av generalplanen görs.

8.28 Inga sådana ändringskrav som förutsätter en separat Natura-bedömning ställs på Natura-områdena. Behovet av en Natura-bedömning har diskuterats med Närings-, trafik- och miljöcentralen.

8.29 En planbeskrivning och konsekvensbedömning görs.

9 VÄSTRA NYLANDS RÄDDNINGSVÄRK

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

9.1 På AP-områdena bör instruktionerna i Miljöministeriets miljöhandbok 39 (Ympäristöministeriön ympäristöopas 39) om tekniska lösningar, som till exempel kompletteringsbyggande i trästäder och på småhusområden samt brandtekniska byggnadsgrupper, iakttas.

9.2 Tung räddningsmateriel bör beaktas vid planering av vägar och vändplatser.

9.3 På AK-områdena bör rymligheten på räddningsvägarna iakttas.

Genmäle

9.1 Åsikten har antecknats. Ärendet avgörs i detaljplanen.

9.2 Åsikten har antecknats. Ärendet avgörs i detaljplanen.

9.3 Åsikten har antecknats. Ärendet avgörs i detaljplanen.

10 NYLANDS FÖRBUND

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

10.1 Generalplaneområdet för Hangö stamstad ligger i sin helhet på landskapsplanens område för tätortsverksamhet eller i dess omedelbara närhet.

10.2 Planutkastet uppfyller på ett bra sätt både de nationella användningsändamålen för områdena och landskapsplanens målsättning om en enhetlig samhällsstruktur "genom att lägga tyngdpunkten av bostadsproduktionen och övriga verksamheter så att de stödjer sig på den nuvarande samhällsstrukturen och huvudlederna (den fastställda

landskapsplanen för Nyland). Det är exemplariskt att alla nya bostadsområden i planutkastet ligger på gångavstånd från stadens centrum.

- 10.3 Vid detaljplaneringen av det nya bostadsområdet som angränsar till Råvägen och Tåktomvägen bör det närliggande området med avfallsstation och reningsverk beaktas.
- 10.4 De i utkastet till generalplanen presenterade alternativen för området för centrumverksamheter överensstämmer med landskapsplanen för Nyland. Det är dock ändamålsenligt att anvisa tillräckligt stort område för centrumverksamheter med tanke på framtidens behov.
- 10.5 De för kulturmiljön eller landskapsvården viktiga områdena har i planutkastet anvisats som områden som är värdefulla med tanke på stads- eller bybild. För deras del bör planbestämmelsen preciseras så att man kan vara säker på att de viktiga värdena bevaras. Dessutom har några separata områden försetts med en /s-beteckning, som områden där miljön ska bevaras.
- 10.6 Landskapsplanens planbestämmelser för naturskyddsområden, Natura-områden, grundvattenområden och värdefullt åsområde eller annan geologisk formation har beaktats på ett bra sätt i utkastet till generalplanen.
- 10.7 Landskapsplanens rekreationsområden i Östergårdsholmen och delvis i Backholmen har försetts med beteckning för utredningsområde. Dessa bör markeras som rekreationsområden.
- 10.8 Vid planområdets yttersta nordvästra gräns byggs även en regional friluftsled, vars fortsättning till planområdet kan anses vara tryggad.
- 10.9 Nylands förbund anser det vara positivt att utkastet till generalplanen presenterar en friluftsled på Tulludden och ett rekreationsområde på Gåsörsbuktens strand. På skyddsområdet, som ligger vid friluftsleden till Tulludden, finns enligt planbeteckningarna ett särskilt behov av handlett friluftsliv.
- 10.10 Före planförslaget bör även behoven av handlett friluftsliv på rekreations- och skyddsområdena i Gåsörsbukten bedömas. Dessutom bör särskild vikt läggas på att trygga skyddsvärden på båda stränderna.
- 10.11 Trafikutredningen är utmärkt. Den nya reserveringen för huvudgata är bra.
- 10.12 När det gäller utredningsområdena i anslutning till hamnområdena och småbåtshamnarna visar utlåtandedokumentet inte, vad som utreds.
- 10.13 Dessutom finns det anledning att överväga om man borde presentera landskapsplanens båt- och fartygsfarleder i generalplanen.
- 10.14 Det finns anledning att presentera transportavloppets riktgivande dragning.
- 10.15 Utlåtandedokumentet visar inte, varför försvarsmaktens område på Tulludden i landskapsplanen har anvisats som områden för offentliga service- och förvaltningsfunktioner.
- 10.16 Utan beskrivning är det svårt att göra en närmare bedömning och planbestämmelserna ger inte heller tillräcklig anvisning till alla delar.
- 10.17 Nylands förbund anser att planmaterialet är bristfälligt och förbehåller sig möjligheten att på nytt yttra sig om planen i förslagsskedet.

10.18 Nylands förbund förordar att generalplaneförslaget görs utifrån planutkastet med beaktande av ovan nämnda ändringsförslag.

Genmäle

10.1 Åsikten har antecknats.

10.2 Åsikten har antecknats.

10.3 Åsikten har antecknats. Området med avfallsstation och reningsverk iakttas vid detaljplaneringen.

10.4 Åsikten har antecknats. Det är ändamålsenligt att anvisa tillräckligt stort område för centrumverksamheter med tanke på framtidens behov.

10.5 I planutkastet har nationellt värdefulla kulturhistoriska miljöer anvisats med en sk-beteckning. Dessa områden uppdateras enligt RKY2009. Även övriga skydds-beteckningar kontrolleras och uppdateras.

10.6 Åsikten har antecknats.

10.7 Östergårdsholmen och Bockholmen har i landskapsplanen anvisats som rekreationsområden. Även i generalplanen anvisas de i stora delar som VL-områden. Avgränsningarna för SE-områden kontrolleras i generalplaneförslaget.

10.8 Åsikten har antecknats.

10.9 Åsikten har antecknats. Friluftsleden till Tulluddens sydspets presenteras enbart som ett förbindelsebehov. Att anlägga en friluftsled till Tulluddens spets förutsätter fortsatta närmare utredningar och planer. Frågan överförs som en del till skötsel- och användningsplanen för Tulluddens Natura-område.

10.10 En skötsel- och användningsplan för Tulludden är under arbete. I utredningarna iakttas och framförs skyddsvärden för stränderna. Hangö stad håller på med en utredning om stadens rekreationsområden och friluftsleder. Utredningen blir klar hösten 2010 och bifogas planbeskrivningen.

10.11 Åsikten har antecknats.

10.12 Målsättningen är också att användningsändamålet för utredningsområdena i planutkastet är klart före planförslagsskedet. SE-beteckningen i samband med hamnområden och småbåtshamnar anvisar deras eventuella tillväxtriktning. En ändring i Västra hamnens detaljplan är under arbete och nödvändiga utredningar görs i anslutning till denna ändring.

10.13 Farlederna för sjötrafiken markeras på kartan i generalplanen.

10.14 Transportavloppet har redan byggts.

10.15 Området ägs inte längre av försvarsmakten. Området ägs av Senatsfastigheter.

10.16 En planbeskrivning upprättas fram till förslagsskedet.

10.17 Planmaterialet kompletteras fram till förslagsskedet.

10.18 Åsikten har antecknats.

11 TRINGA RY

Åsiktsyttringens huvudpunkt:

11.1 Hamnområdet borde inte utvidgas till skyddsområdena på Tulludden.

Motiveringar:

– Områden på Tulludden, som befinner sig i naturtillstånd, är kraftigt skyddade. Enligt Statsrådet beslut om Natura 2000-områden av den 20 augusti 2008 ingår de av Hangö stad ägda parkområdena i Tulluddens fågelskyddsområde.

– Tulludden ingår dessutom i Hangö nationalstadspark som inrättades enligt miljöministeriets beslut av den 15 maj 2008.

Hangö stads skötsel- och användningsplan (6.3.1992) gäller på området. Planutkastet strider mot denna plan.

– På Tulludden finns Halias som är Finlands viktigaste fågelstation. Ändringar i villkoren, framför allt genom att minska antalet områden i naturtillstånd på den smala udden, skulle göra det svårare att tolka resultat av fågelbeståndens uppföljning och riskera forskningsmaterialets jämförbarhet.

11.2 Hangö stad har inte påbörjat landskapsgestaltningen av bilförvaringsfältet på den norra stranden av udden enligt den skötsel- och användningsplan som länsstyrelsen har fastslagit. Denna åtgärd skulle för sin del underlätta fåglarnas rörelse mot uddens spets.

11.3 Planutkastet hotar att klippa av det enhetliga grönstråket längs den norra stranden mellan Hangöudden och Tulludden. Problemställena finns söder om Hangöby hamn (A- och AP-reservation) samt söder om Kopparnäsudden och Silversand (T- och TY-reservationer). Grönstråket borde bevaras på dessa områden. Detta skulle säkerställa rörelsemöjligheterna för de fåglar som rör sig från träd till träd mellan Tulludden och Hangöuddens bas.

Genmäle

11.1 Avgränsning av områdena kontrolleras.

11.2 Åsikten har antecknats. Ärendet avgörs inte i generalplanen.

11.3 Hangö stad håller på att göra en utredning om ekologiska korridorer. Utredningen blir klar hösten 2010.

12 FORSTSTYRELSEN, MIKAEL NORDSTRÖM**Åsiktsyttringens huvudpunkt:**

- 1.1 Enligt Forststyrelsens geografiska informationssystem ligger vissa delar av ett privat naturskyddsområde, Tulluddens naturskyddsområde, i de mittersta delarna av Tulludden. En del av dessa ingår även i Natura 2000-nätet. Dessa områden borde även i planen förses med en beteckning för naturskyddsområde (SL).
- 1.2 På Tulluddens södra strand har en friluftsled anvisats i Tulluddens södra spets. Friluftsleden överensstämmer med den gällande skötsel- och användningsplanen för Tulludden. Forststyrelsen förespråkar beteckningen och en ökning av handledd rekreation i Finlands södra spets.
- 1.3 På den norra stranden av Tulludden har man föreslagit beteckningen för område för närrekreation (VL). Detta VL-område är även ett naturskyddsområde och beteckningen skulle då även kunna vara naturskyddsområde (SL). Detsamma gäller beteckningen VL på den södra stranden. Beteckningen SL skulle i sig inte förhindra framtida rekreatjonsbruk av området.
- 1.4 En närmare överenskommelse om användningen av Tulluddens Natura 2000-område kan träffas i den skötsel- och användningsplan för Natura 2000-området som Forststyrelsen för närvarande upprättar i samarbete med Hangö stad.

Genmäle:

- 1.1 Beteckningarna för skyddsområde kontrolleras och uppdateras.
- 1.2 Åsikten har antecknats. Friluftsleden till Tulluddens sydspets presenteras i planförslaget enbart som ett förbindelsebehov. Att anlägga en friluftsled till Tulluddens spets förutsätter fortsatta närmare utredningar och planer.
- 1.3 Beteckningarna för skyddsområde kontrolleras och uppdateras.
- 1.4 Åsikten har antecknats.